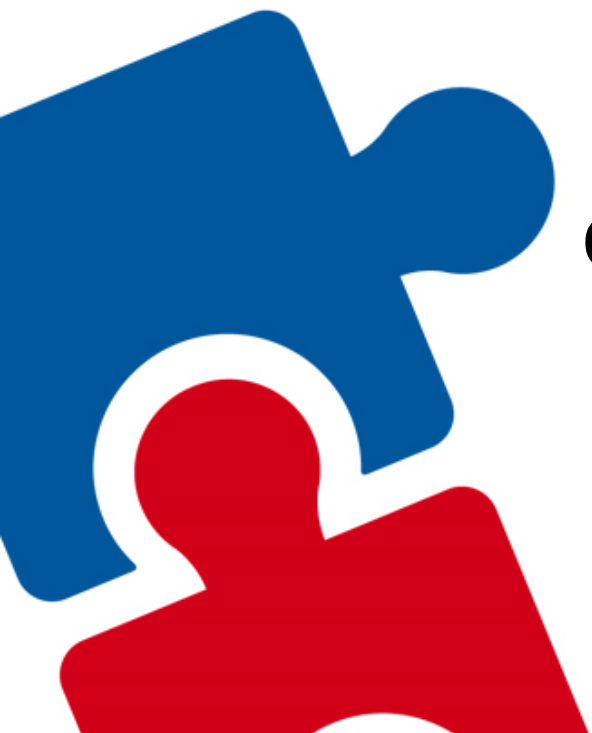


# Vzdělávání úředníků státní správy a samosprávy v oblasti nového soukromého práva a doprovodné legislativy, reg. č. CZ.1.04/4.1.00/B6.00021



OPERAČNÍ PROGRAM  
LIDSKÉ ZDROJE  
A ZAMĚSTNANOST

Projekt je financován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.



OPERAČNÍ PROGRAM  
LIDSKÉ ZDROJE  
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME  
VAŠI BUDOUCNOST  
[www.esfcr.cz](http://www.esfcr.cz)



OPERAČNÍ PROGRAM  
LIDSKÉ ZDROJE  
A ZAMĚSTNANOST

# Fyzické osoby



OPERAČNÍ PROGRAM  
LIDSKÉ ZDROJE  
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME  
VAŠI BUDOUCNOST  
[www.esfcr.cz](http://www.esfcr.cz)

# Obsah

- 1. právní osobnost, svéprávnost**
- 2. podpůrná opatření**
- 3. nezvěstnost**
- 4. domněnka smrti**
- 5. ochrana osobnosti**

# Způsobilost mít práva a povinnosti

## § 7 odst. 1 OZ

*„Způsobilost fyzické osoby mít práva a povinnosti vzniká narozením. Tuto způsobilost má i počaté dítě, narodí-li se živé.“*

# Právní osobnost

## § 15 odst. 1 NOZ

*„Právní osobnost je způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti.“*



# Způsobilost k právním úkonům

## § 8 odst. 1 OZ

*„Způsobilost fyzické osoby vlastními právními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti (způsobilost k právním úkonům) vzniká v plném rozsahu zletilostí.“*

# Svéprávnost

## § 15 odst. 2 NOZ

*„Svéprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).“*

# Nezletilí

Osobnost nezletilých se rozvíjí postupně a v návaznosti na to se rozvíjí i jejich svéprávnost.

Zobecněně:

*Osmiletý si může sám koupit lístek do kina, ale ne jízdní kolo.*

*Patnáctiletý si může sám koupit jízdní kolo, ale ne dům.*



# Posílení ochrany třetích osob

NOZ posiluje jistotu třetích osob v závislosti na souhlas zákonného zástupce.

*Matka přivede do obchodu s elektronikou dvanáctiletého syna, dá mu svoji peněženku a řekne: „ať si koupí, co chce,“ a odejde ke kadeřníkovi. Syn si koupí kredit do telefonu za 400 Kč. Nebude již možné namítat neplatnost smlouvy z toho důvodu, že nezletilý neměl souhlas ke koupi určité věci, nebo že chyběl souhlas jeho otce.*

# Svéprávnost před nabytím zletilosti

Plně svéprávným se člověk stává zletilostí (dovršením 18. roku věku). Plně svéprávným se člověk může stát před nabytím zletilosti v těchto případech:

- uzavřením manželství
- emancipací

# Emancipace (přiznání svéprávnosti)

Pokud nezletilý není plně svéprávný, dosáhl věku šestnácti let, osvědčí schopnost sám se živit a obstarat si své záležitosti, pak může soudu navrhnout, aby mu přiznal svéprávnost. S návrhem vysloví souhlas zákonný zástupce nezletilého.

# Emancipace (přiznání svéprávnosti)

*Sedmnáctiletý Petr má už rok vlastní zaměstnání, nastěhoval se do vlastního bytu, na rodičích není hmotně závislý. Podle předešlé právní úpravy ho rodiče museli zastupovat při uzavírání různých smluv (např. o odběru elektřiny, plynu apod.). Prokáže-li Petr, že je dostatečně vyspělý, aby si své záležitosti zařizoval sám, bude mu podle NOZ přiznána svéprávnost a jeho vůle v jeho soukromých věcech nebude podmiňována souhlasem rodičů.*

# Podpůrná opatření

- předběžné prohlášení
- nápomoc při rozhodování
- zastoupení členem domácnosti
- omezení svéprávnosti

# Předběžné prohlášení

Je jednostranné preventivní opatření a může jej například učinit osoba, u níž se začíná projevovat nějaká choroba a tuší, že do budoucna nebude schopna si své záležitosti sama spravovat. Předběžným prohlášením určí:

- jak budou její záležitosti spravovány, nebo
- aby je spravovala určitá osoba, nebo
- aby se určitá osoba stala jeho opatrovníkem.

# Určení opatrovníka předběžným prohlášením

- předběžné prohlášení je plnou mocí *sui generis*, která vede k ustanovení zástupce, jehož statut má rysy jak opatrovnictví (zastupuje zájmy osoby), tak smluvního zastoupení (je vázán předchozími pokyny zastoupeného, dokud soud nerozhodne jinak).
- může být i součástí neveřejného seznamu

# NOZ vs. zákon o zdravotních službách

- § 36 odst. 1 zákona o zdravotních službách upravoval již dříve tzv. *dříve vyslovená přání*
- pokud bude chtít osoba upravit své záležitosti týkající se poskytnutí zdravotních služeb, bude se aplikovat zákon o zdravotních službách jako *lex specialis* k NOZ
- v ostatních případech obecně NOZ



# Nápomoc při rozhodování

- úprava vychází z tzv. podporovaného rozhodování (*supported decision-making*)
- soud schvaluje smlouvu o nápomoci
- člověk není omezen ve svéprávnosti a má ustanovenu osobu, která za člověka právně nejedná, avšak napomáhá mu v běžných činnostech
- nápomoc se nebude zapisovat do OP

# Zastoupení členem domácnosti

- jen zastoupení zletilého, kterému duševní porucha brání samostatně právně jednat v obvyklých záležitostech.
- vzniká tak, že nejprve dá zástupce zastoupenému na vědomí, že ho bude zastupovat, samotné zastoupení však vznikne teprve tehdy, schválí-li jej soud.

# Omezení svéprávnosti

- ve svéprávnosti je možné člověka omezit a to na omezenou dobu, nikoliv ho již svéprávnosti zcela zbavit.
- než ale soud přistoupí k omezení svéprávnosti, musí nejprve zvážit, zda by nepostačovaly k jeho ochraně mírnější prostředky.
- možného opatrovníka může soudu navrhnout i opatrovanec.

# Nezvěstnost

Může se stát, že člověk náhle opustí své bydliště a jeho dosavadní okolí o něm nic neví. Je-li ženatý, má-li děti, je-li společníkem v obchodní společnosti apod., působí to značné potíže.

Soud může člověka prohlásit za nezvěstného a pak se nebude přihlížet k potřebnosti jeho projevu vůle.

# Domněnka smrti

Člověk má právní osobnost po celý svůj život. Právní osobnost zaniká jeho smrtí.

V běžných případech se smrt prokazuje úmrtním listem. To však nelze vždy prokázat, proto NOZ užívá pojmy:

- prohlášení za mrtvého
- důkaz smrti



**Víte, že?**

Pokud se ukáže, že člověk, o němž soud rozhodl, že zemřel, je dosud naživu, k prohlášení za mrtvého se nepřihlíží.

# Meze uplatňování přirozených práv

Člověku náleží vrozená práva seznatelná samotným rozumem a citem; tato práva jsou nezcizitelná a nelze se jich vzdát. Zákon může stanovit jen meze uplatňování přirozených práv a způsob jejich ochrany.

# Práva na ochranu osobnosti:

- jméno
- čest
- soukromí
- apod.

Porušení těchto práv může být odčiněno, zadostiučiněním. Nově se dává přednost peněžitému zadostiučinění, které musí být poskytnuto vždy, nestačí-li jiný způsob (např. omluva) skutečnému a dostatečně účinnému odčinění způsobené újmy.



Děkuji za pozornost 😊



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



OPERAČNÍ PROGRAM  
LIDSKÉ ZDROJE  
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME  
VAŠI BUDOUCNOST  
[www.esfcr.cz](http://www.esfcr.cz)